

Uppsalahem AB
Box 136
751 04 Uppsala

Uppsalahem AB - Tillsyn enligt dataskyddsförordningen

Innehåll

Uppsalahem AB - Tillsyn enligt dataskyddsförordningen.....	1
Datainspektionens beslut.....	2
Redogörelse för tillsynsärendet.....	2
Motivering av beslut.....	4
Vad omfattas av Datainspektionens prövning i ärendet?.....	4
Datainspektionens bedömning.....	5
Artikel 6.1 f) - intresseavvägning.....	5
Är bolagets bevakningsintresse berättigat?.....	5
Är bevakningen nödvändig för att tillvarata bevakningsintresset?.....	6
Väger de registrerades intressen tyngre än bevakningsintresset?.....	7
Val av ingripande.....	8
Sanktionsavgift.....	9
Bestämmande av sanktionsavgift.....	9
Bilaga.....	11
Kopia för kännedom till:.....	11
Hur man överklagar.....	12

Datainspektionens beslut

Datainspektionen konstaterar att Uppsalahem AB har behandlat personuppgifter i strid med artikel 6.1 f) dataskyddsförordningen¹ genom att bedriva kamerabevakning av gemensamma utrymmen i ett flerbostadshus samt delar av bostäder i samma hus mellan den 25 februari 2020 och den 14 maj 2020 då intresset av att bevaka inte väger tyngre än de registrerades intressen samt grundläggande friheter och rättigheter på platsen.

Datainspektionen beslutar med stöd av artiklarna 58.2 och 83 dataskyddsförordningen för överträdelse av artikel 6.1 f) att Uppsalahem AB ska betala en administrativ sanktionsavgift på 300 000 kronor.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har den 9 mars 2020 tagit emot ett klagomål om kamerabevakning i ett flerbostadshus. Klagomålet gör gällande att Uppsalahem AB bedriver kamerabevakning i ett flerbostadshus med en kamera som är monterad på så vis att den filmar rakt mot klagandens lägenhetsdörr. Datainspektionen har inlett tillsyn mot Uppsalahem AB i syfte att utreda bevakningens omfattning samt huruvida den personuppgiftsbehandling som bevakningen innebär (hädanefter ”bevakningen”) har rättsligt stöd enligt artikel 6 dataskyddsförordningen.

Uppsalahem AB (hädanefter ”bolaget”) har i huvudsak uppgett följande. Bolaget är personuppgiftsansvarig för bevakningen. Kameran har varit monterad i bostadshuset på så vis som görs gällande i klagomålet och filmar det våningsplan där klaganden bor. I kamerans upptagningsområde syns två lägenhetsdörrar tydligt i bild, varav den ena tillhör klaganden och den andra tillhör en boende i huset som varit utsatt för störningar och trakasserier. Klagandens dörr filmas från sidan och den andra dörren filmas framifrån. Om klaganden öppnar sin lägenhetsdörr filmas en smal vinkel av hallen i lägenheten. Om den andra hyresgästen öppnar sin lägenhetsdörr filmas hallen i lägenheten.

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Kameran monterades i flerbostadshuset den 25 februari 2020 och bevakningen har pågått dygnet runt sedan dess fram till och med den 14 maj 2020. Bevakning sker endast med bildinspelning, utan realtidsbevakning eller avlyssning eller upptagning av ljud. Åtkomst till materialet är begränsat till fem befattningshavare inom bolaget – en jurist, en förvaltare, två boendestödjare och en boendekonsulent – och materialet lagras endast lokalt i kameran. Boendesamordnare, boendekonsulent och förvaltare behöver åtkomst till materialet i sitt arbete med att hantera störningsärenden. Jurist behöver åtkomst till materialet i de fall en rättslig bedömning behöver göras och om material behöver användas som bevismaterial i tvister. För att kunna ta del av materialet måste man ladda ner materialet på plats från kameran till en extern enhet. Under tiden då bevakningen pågick så har ingen åtkomst till materialet faktiskt skett, och material har heller inte delats med någon extern aktör.

Syftet med bevakningen är att komma tillrätta med de ordningsstörningar som har pågått i trapphuset under en längre tid, men som eskalerade i början av 2019. Det har rört sig om potentiellt brottsliga beteenden i form av skadegörelse och ofredande samt andra typer av störande beteende som inte nödvändigtvis är brottsliga. Klaganden har pekats ut av andra boende som den som är ansvarig för problemen. Kameran har riktats mot en lägenhetsdörr som tillhör en boende som varit särskilt utsatt för trakasserier i syfte att identifiera gärningspersonen när denne uppehåller sig vid dörren.

Bolaget stödjer sin bevakning på den rättsliga grunden *intresseavvägning* enligt artikel 6.1 f) dataskyddsförordningen. I sin intresseavvägning har bolaget vägt sitt eget intresse av att bedriva bevakningen mot de enskildas intresse av skydd för den personliga integriteten. Bolaget har uppgett att man i huvudsak har beaktat följande omständigheter i stärkande riktning för sitt bevakningsintresse.

- Hyresvärdens skyldighet enligt jordabalken 12 kap. att vidta åtgärder för att få störningar i hyresfastigheten att upphöra samt hyresgästers rätt till ersättning om hyresvärden inte vidtar sådana åtgärder,
- den befintliga problematiken och de incidenter som inträffat på platsen,
- vikten av att identifiera gärningspersonen eller gärningspersonerna,
- den potentiellt avskräckande effekt som bevakningen kunde ha på framtida incidenter samt

- den trygghetsskapande funktion bevakningen kunnat ha för de boende som utsatts för trakasserier och skadegörelse.

Bolaget har uppgett att man har vägt sitt bevakningsintresse mot de enskildas intresse av att inte bli bevakade på platsen. Bolaget har samtidigt uppgett att man bedömt att integritetsintrånget som bevakningen innebär har begränsats av följande åtgärder som vidtagits i samband med bevakningen.

- Det faktum att personal på Uppsalahem inte har direktåtkomst till inspelat material samt
- att åtkomst till material endast ska ske när starka skäl föreligger.

Bolaget bedömer med hänsyn till detta att bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset och att bevakningen därmed är tillåten enligt artikel 6.1 f dataskyddsförordningen.

Motivering av beslut

Vad omfattas av Datainspektionens prövning i ärendet?

Dataskyddsförordningen innehåller ett stort antal regler som måste följas vid behandling av personuppgifter, inklusive sådan som sker genom kamerabevakning. Inom ramen för detta tillsynsärende behandlar Datainspektionen inte samtliga regler och frågeställningar som kan aktualiseras vid en sådan personuppgiftsbehandling som den aktuella bevakningen innebär. Prövningen är avgränsad till frågan om bolaget har haft stöd för behandlingen i någon av de rättsliga grunderna som framgår av artikel 6 dataskyddsförordningen. Datainspektionen tar därmed inte ställning till om bolaget har följt eller inte följt några andra av dataskyddsförordningens bestämmelser inom ramen för detta ärende, såsom exempelvis bestämmelserna om de registrerades rättigheter enligt artiklarna 12-22 dataskyddsförordningen. Tillsynen omfattar inte heller bestämmelserna i kamerabevakningslagen (2018:1200), exempelvis om tillståndsplikt, upplysningsplikt eller tystnadsplikt.

Datainspektionens bedömning

Artikel 6.1 f) - intresseavvägning

Bolaget har uppgett den aktuella bevakningen har stöd av artikel 6.1 f) dataskyddsförordningen. Det finns tre förutsättningar som måste vara uppfyllda för att så ska vara fallet.² Den första förutsättningen är att de intressen som bevakningen avser att skydda måste utgöra *berättigade intressen*. Den andra förutsättningen är att bevakningen är *nödvändig* för att skydda det aktuella intresset eller intressena. Den tredje förutsättningen är att den registrerades grundläggande fri- och rättigheter *inte väger tyngre* än det berättigade intresse som bevakningen avser att skydda. Dessa rekvisit ska därför prövas var för sig inom ramen för detta ärende.

Är bolagets bevakningsintresse berättigat?

Den första delen av bedömningen avser karaktären av de intressen som bevakningen ska skydda. Inte alla tänkbara intressen som skulle kunna uppnås eller skyddas genom kamerabevakning kan anses vara berättigade. Ett berättigat intresse är ett intresse som, i allmänhet, åtnjuter rättsordningens skydd eller i övrigt anses som legitimt, etiskt eller försvarbart. Ett intresse som skyddas av EU-rätten eller relevant nationell rätt måste exempelvis betraktas som berättigat. Datainspektionen ska därför ta ställning till huruvida bolagets bevakningsintresse kan anses vara berättigat i detta fall.

Ändamålet med bevakningen i det här fallet har varit att komma till rätta med de ordningsstörningar som förekommit i fastigheten under en längre tid. Ordningsstörningarna har till stor del bestått av potentiellt brottsliga angrepp på boendes frihet, frid, hälsa eller egendom. Intresset av att förebygga, förhindra eller upptäcka brott anses normalt sett vara ett berättigat intresse. EU-domstolen har vidare slagit fast i mål C-708/18³ att en bostadsrättsförening har ett berättigat intresse enligt äldre dataskyddslagstiftning att skydda bostadsrättsinnehavares egendom, hälsa och liv. Det saknas anledning att anta att ikraftträdandet av dataskyddsförordningen medfört någon förändring av rättsläget i den delen. Det får vidare antas att en hyresvärd har samma intresse i förhållande till sina hyresgäster som en bostadsrättsförening har i förhållande till sina

² EU-domstolens dom i mål C-13/16 Rigas Satikisme punkt 28.

³ EU-domstolens dom i mål C-708/18 TK punkt 42.

medlemmar. Datainspektionen bedömer därför att bolagets intresse av att bedriva bevakning på platsen har utgjort ett berättigat intresse.

Är bevakningen nödvändig för att tillvarata bevakningsintresset?

Vidare ska bevakningen vara *nödvändig* för att skydda de nämnda intressena. I denna bedömning ska Datainspektionen kontrollera att det berättigade intresset som framkommit i ärendet inte rimligen kan skyddas på ett lika effektivt sätt genom andra medel som i mindre utsträckning inkräktar på de registrerades grundläggande fri- och rättigheter, i synnerhet rätten till skydd för privatlivet och rätten till skydd för personuppgifter enligt artiklarna 7 och 8 i EU:s rättighetsstadga³. Villkoret om att personuppgiftsbehandlingen ska vara nödvändig ska vidare prövas tillsammans med principen om uppgiftsminimering, som framgår av artikel 5.1 c dataskyddsförordningen.⁴

Det framgår av utredningen i ärendet att bolaget har vidtagit alternativa och mindre integritetskänsliga åtgärder till kamerabevakning innan kameran monterades. Dessa åtgärder har dock inte fått avsedd effekt. Sedan kameran monterades upphörde ordningsstörningarna i trapphuset i princip helt och hållet. Detta talar för att bevakningen varit nödvändig för att skydda bolagets och hyresgästernas berättigade intressen.

Det ska även beaktas i prövningen av om bevakningen varit nödvändig eller inte om kameran har använts på ett sätt som begränsar det intrång i den personliga integriteten som bevakningen innebär utan att för den sakens skull äventyra bevakningens effektivitet.⁵ I förevarande fall har integritetsintrånget begränsats av de åtgärder som bolaget har vidtagit vad gäller åtkomst till det inspelade materialet. Bolaget har även valt att bedriva bevakningen endast med en kamera och på den plats där man bedömt att bevakningen haft potential att ge störst effekt, vilket är förenligt med principen om uppgiftsminimering. Samtidigt hade man kunnat minimera uppgiftsinsamlingen ytterligare genom att maskera delar av kamerans upptagningsområde, särskilt de lägenhetsdörrar som tydligt syns i bild. Man hade även av samma anledning kunnat överväga att montera kameran så att man filmat ur en annan vinkel eller på något annat sätt justera kamerans upptagningsområde. Därigenom hade man kunnat undvika att filma in i

³ Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (2010/C 83/02).

⁴ C-708/18 TK punkt 47-48.

⁵ C-708/18 TK, punkt 50.

bostäderna på våningsplanet, vilket med stor sannolikhet har skett under den tid då kameran varit i drift.

Med hänsyn till att de alternativa åtgärder som bolaget vidtagit innan kameran monterades varit utan verkan bedömer Datainspektionen dock sammantaget att bevakningen varit nödvändig för att tillvarata bolagets och de boendes berättigade intressen.

Väger de registrerades intressen tyngre än bevakningsintresset?

Inledningsvis kan det konstateras att kamerabevakning per definition innebär en inskränkning av rätten till skydd för personuppgifter, som garanteras av artikel 8 i rättighetsstadgan. Eftersom bevakningen i det här fallet har bedrivits i nära anslutning till enskildas privatbostäder har den även inneburit en inskränkning av rätten till respekt för privat- och familjelivet och den egna bostaden som garanteras av artikel 7 i rättighetsstadgan. Eftersom bevakningen har skett på fastighetens första våningsplan har alla boende i huset blivit föremål för bevakning på väg till och från sin bostad under hela den period då kameran var igång. Detta gäller särskilt för klaganden och boenden i lägenheten intill klaganden, eftersom deras lägenhetsdörrar så tydligt ingår i kamerans upptagningsområde.

Det ska vidare beaktas att rättspraxis kring bevakning av gemensamma utrymmen i flerbostadshus har varit restriktiv. Det har exempelvis beskrivits att bevakning av entréer till flerbostadshus – där integritetsintresset kan antas vara något lägre än i förevarande fall – kan godtas endast i rena undantagsfall.⁶ Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPB) har vidare uttalat att den registrerade inte rimligen bör förvänta sig att bli föremål för bevakning på privat tomtmark eller i boendemiljöer.⁷ Dessa omständigheter innebär att integritetsintresset på platsen som utgångspunkt väger mycket tungt.

Integritetsintresset försvagas dock något av omständigheten att bevakningen delvis syftar till att skydda de personer som blivit föremål för bevakningen samt av omständigheten att personal vid bolaget inte haft direktåtkomst till det inspelade materialet. Datainspektionen vill i sammanhanget erinra om att det vid all personuppgiftsbehandling ankommer på den personuppgiftsansvarige att implementera rutiner som innebär att åtkomst

⁶ Se Datainspektionens beslut av den 21 juni 2011 i ärende med dnr 1745-2010.

⁷ EDPB *Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices*, s. 13

till personuppgifter endast sker när det finns skäl för det. Att bolaget i förevarande fall har haft en sådan rutin på plats påverkar därför inte integritetsintresset i vare sig stärkande eller försvagande riktning. Vid en sammantagen bedömning anser Datainspektionen att integritetsintresset på platsen väger mycket tungt.

Vad gäller bevakningsintresset finner Datainspektionen ingen anledning att göra någon annan bedömning av de omständigheter som ska vägas in än vad bolaget har gjort. Mot bakgrund av dessa bedömer Datainspektionen att bevakningsintresset på platsen väger relativt tungt.

Bolaget har således haft ett betydande bevakningsintresse, men med hänsyn till det mycket tungt vägande integritetsintresset bedömer Datainspektionen att integritetsintresset väger tyngre. Datainspektionen konstaterar därför att Uppsalahem AB har brutit mot artikel 6 i dataskyddsförordningen genom att man har bedrivit kamerabevakning för att skydda ett intresse som inte väger tyngre än de registrerades intressen samt grundläggande friheter och rättigheter på platsen.

Val av ingripande

I artikel 58 i dataskyddsförordningen anges samtliga befogenheter som Datainspektionen har. Enligt artikel 58.2 har Datainspektionen ett antal korrigerande befogenheter, bland annat varningar, reprimander eller begränsningar av behandling.

Enligt artikel 58.2 (i) i dataskyddsförordningen framgår att tillsynsmyndigheten ska påföra administrativa sanktionsavgifter i enlighet med artikel 83. Enligt artikel 83.2 ska administrativa sanktionsavgifter, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, påföras utöver eller i stället för de åtgärder som avses i artikel 58.2 a-h och j. Vidare framgår av artikel 83.2 n vilka faktorer som ska beaktas vid beslut om administrativa sanktionsavgifter överhuvudtaget ska påföras och vid bestämmande av avgiftens storlek.

Istället för sanktionsavgifter får i vissa fall enligt skäl 148 till dataskyddsförordningen en reprimand utfärdas istället för sanktionsavgifter om det är frågan om en mindre överträdelse. Hänsyn ska vid bedömningen

tas till omständigheter såsom överträdelsens karaktär, svårighetsgrad och varaktighet.

Sanktionsavgift

Datainspektionen har ovan bedömt att bolaget genom sin kamerabevakning av ett våningsplan i ett lägenhetshus, inklusive lägenhetsdörrar och delar av bostäder, har överträtt artikel 6.1 f) i dataskyddsförordningen.

Mot bakgrund av att den personuppgiftsbehandling som denna tillsyn omfattar har inneburit olaglig kamerabevakning rörande privatpersoner i sin hemmiljö är det inte fråga om en mindre överträdelse. Datainspektionen vill i sammanhanget framhålla att bevakningen av boendes lägenhetsdörrar och delar av deras bostäder har utgjort en särskilt integritetskänslig del av bevakningen och att det med anledning av detta inte finns skäl att ersätta sanktionsavgiften med en reprimand.

Eftersom bevakningen har upphört är det inte aktuellt att framgent förbjuda bevakningen. Av samma anledning är det inte heller aktuellt att förelägga bolaget att begränsa behandlingen på ett sätt som skulle göra den lagenlig. Någon annan korrigerande åtgärd än sanktionsavgifter är därmed inte aktuell för den behandling som har skett. Bolaget ska därför påföras en administrativ sanktionsavgift.

Bestämmande av sanktionsavgift

Enligt artikel 83.1 i dataskyddsförordningen ska varje tillsynsmyndighet säkerställa att påförandet av administrativa sanktionsavgifter i varje enskilt fall är effektivt, proportionellt och avskräckande. Den administrativa sanktionsavgiften får enligt artikel 83.3 inte överstiga beloppet för den grövsta överträdelsen om det är frågan om en eller samma uppgiftsbehandlingar eller sammankopplade uppgiftsbehandlingar.

I artikel 83.2 i dataskyddsförordningen anges samtliga faktorer som ska beaktas vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek. Vid bedömningen av storleken på sanktionsavgiften ska bland annat hänsyn tas till artikel 83.2 a (överträdelsens karaktär, svårighetsgrad och varaktighet), b (uppsåt eller oaktsamhet), g (kategorier av personuppgifter), h (hur överträdelsen kom till Datainspektionens kännedom) och k (annan försvårande eller förmildrande faktor till exempel direkt eller indirekt ekonomisk vinst) dataskyddsförordningen.

Enligt artikel 83.5 a i dataskyddsförordningen ska, vid överträdelse av de grundläggande principerna för behandling, inklusive villkoren för samtycke, enligt artiklarna 5, 6, 7 och 9, administrativa sanktionsavgifter påföras på upp till 20 000 000 (tjugo miljoner) EUR eller, om det gäller företag, på upp till 4 % av den totala globala årsomsättningen under föregående budgetår, beroende på vilket värde som är högst. Enligt bolagets årsredovisning för 2019 omsatte bolaget ca 1 450 000 000 (en miljard fyrahundra femtio miljoner) kronor under det budgetåret. 4 % av det beloppet är 58 000 000 (femtioåtta miljoner) kronor. Eftersom detta belopp är lägre än 20 000 000 EUR ska sanktionsavgiften bestämmas till ett belopp mellan 0 och 20 000 000 EUR.

Sanktionsavgifterna ska i det enskilda fallet vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Vid Datainspektionens bedömning av överträdelsens karaktär har hänsyn tagits till följande faktorer i försvårande riktning.

- Överträdelsen har kommit till Datainspektionens kännedom genom ett klagomål från en enskild som berörts av överträdelsen.
- Kamerabevakning har skett av hyresgäster i deras hemmiljö, vilka befinner sig i beroendeställning till bolaget.

Följande faktorer har beaktats i förmildrande riktning.

- Det intresse som bevakningen har varit avsedd att skydda har bedömts som ett berättigat intresse och bevakningen har varit nödvändig för att tillvarata detta intresse.
- Överträdelsen har begåtts av oaktsamhet snarare än uppsåtligt.
- Överträdelsen har pågått under en kortare tid.

Sammantaget finner Datainspektionen att en effektiv, proportionell och avskräckande sanktionsavgift för den konstaterade överträdelsen är 300 000 (trehundra tusen) kronor.

Uppsalahem AB ska därför betala en administrativ sanktionsavgift på 300 000 kronor.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Lena Lindgren Schelin efter föredragning av Gustav Linder. Vid den slutliga handläggningen har även enhetschefen Charlotte Waller Dahlberg medverkat.

Lena Lindgren Schelin, 2020-12-14 (Det här är en elektronisk signatur)

Bilaga

Bilaga – Hur man betalar sanktionsavgift

Kopia för kännedom till:

Uppsala kommun

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut ni överklagar och den ändring som ni begär.

Överklagandet ska ha kommit in till Datainspektionen senast tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Om överklagandet har kommit in i rätt tid sänder Datainspektionen det vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning.

Ni kan e-posta överklagandet till Datainspektionen om det inte innehåller några integritetskänsliga personuppgifter eller uppgifter som kan omfattas av sekretess. Myndighetens kontaktuppgifter framgår av beslutets första sida.